

Länsstyrelsen
Västra Götaland
Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (7)

Datum
2023-10-23

Ärendebeteckning
551-24382-2023

Anläggningsnummer
1494-1180

Lunneberg Lantbruks AB
frida@lunnebergs.se

Elektronisk delgivning

Ändring av villkor i tillstånd till djurhållning

Miljöprövningsdelegationens beslut

Villkorsändring

Miljöprövningsdelegationen *upphäver villkor 4 och 18* i tillståndet till slaktkycklingproduktion med mera givet av Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt den 29 juni 2017 (mål nr M 4132-16).

Miljöprövningsdelegationen *ändrar villkor 12* i samma tillstånd. Villkoret ska ha följande lydelse (ändring understruken).

- Under tiden 1 augusti – 31 oktober får spridning endast ske inför sådd av höstoljeväxter alternativt till etablerad vall.

Därutöver får under tiden 1 augusti – 30 september spridning av organiska gödselmedel ske inför sådd av höstspannmål på lerjordar. Spridning får ske på högst 40 hektar per kalenderår.

Tillståndet gäller i övrigt

Tillståndet från den 29 juni 2017 gäller i de delar som inte ändras genom beslutet om villkorsändring.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Lunneberg Lantbruks AB (sökanden) har tillstånd till slaktkycklingproduktion och vill nu att två villkor upphävs och ett villkor ändras.

Gällande tillstånd

Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt gav i dom den 29 juni 2017 (mål nr M 4132-16) tillstånd till utökad slaktkycklingproduktion och utökat vattenuttag på fastigheten

Lunneberg 3:1 i Lidköpings kommun. För verksamheten gäller bland annat följande villkor.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
4. Utsläpp av ammoniak via ventilationsluften från slaktkycklingsanläggningen, får inte överstiga 40 gram per djurplats och kalenderår.

Mätningar av hur mycket ammoniak som avgår från anläggningen ska ske regelbundet och minst tre gånger om året. Det totala årsutsläppet av ammoniak ska beräknas utifrån uppmätta koncentrationer och fastställd luftomsättning i stallet om inte annan beräkningsmetod medges av tillsynsmyndigheten. En sammanställning av det totala årliga ammoniakutsläppet från anläggningens ska redovisas till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

12. Under tiden 1 augusti–31 oktober får spridning endast ske inför sådd av höstoljeväxter alternativt till etablerad vall.
14. Efter spridning ska nedbrukning ske noggrant och snarast, dock senast inom 4 timmar, såvida inte spridning sker i växande gröda.
18. Bevuxna skyddszoner, minst 6 meter breda, ska anläggas på åkermark utmed vattendrag och öppna vattenförande diken som är utmärkta på terrängkartan i skala 1:50 000. Skyddszonerna ska vara ständigt gräsbevuxna och får brytas för ny insädd högst en gång vart femte år.

Hur ansökan har handlagts hos Miljöprövningsdelegationen

Ansökan om villkorsändring kom in till Miljöprövningsdelegationen den 21 juni 2023. Ansökan har remitterats till Länsstyrelsen och Miljö- och byggnadsnämnden i Lidköpings kommun (tillsynsmyndighet).

Yttrande har kommit in från Länsstyrelsen. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandet, men har avstått.

Vad ansökan avser

Sökanden ansöker dels om att villkor 4 och 18 ska upphävas, dels om att villkor 12 i samma tillstånd ändras genom ett tillägg:

Utöver vad som framgår av villkor 12 får under tiden 1 augusti–30 september spridning av organiska gödselmedel ske inför sådd av höstspannmål på lerjordar. Spridning får ske på högst 10 % av företagets tillgängliga åkerareal per kalenderår. Nedbrukning ska ske inom fyra timmar efter spridning.

Sökandens argument för villkorsändring i sammanfattning

Villkor 4

Djurhållningen omfattas numera även av EU:s industriutsläppdirektiv och beslutade BAT-slutsatser med tvingande begränsningsvärden för ammoniakutsläpp från djurstallar. Sökanden bedömer att verksamheten väl underskrider gränsvärdet och anser därför att tillståndets villkor för ammoniakutsläpp från stallar kan upphävas.

Villkor 12

Markens näringsstatus är avgörande för övervintring av gröda. Begränsad mängd kväve till spannmål på hösten tillsammans med fosfor och kalium har i försök gett en positiv kombinationseffekt, vilket är gynnsamt för grödans växtnäringsutnyttjande och motverkar växtnäringsläckage från marken. Slaktkycklingsgödsel är ett utmärkt NPK-gödselmedel till höstspannmål på hösten. Då höstspredning av slaktkycklingsgödsel enligt ansökan skulle ske på lerjord blir utlakningsrisken för kväve begränsad.

Villkor 18

Sökanden har anlagt skyddszoner på åker som gränsar mot vattendrag och öppna vattenförande diken. Det aktuella villkoret hindrar dock sökanden att ansöka om ett femårigt miljöstöd för skyddszoner inom ramen för EU:s CAP-program. Sökanden vill därför ersätta villkoret med ett frivilligt åtagande inom ramen för miljötillståndet, vilket skulle kunna möjliggöra miljöstöd.

Länsstyrelsens yttrande

Villkor 4

Länsstyrelsen tillstyrker att villkoret upphävs. Vid jämförelse ligger de svenska begränsningsvärdena som Miljöprövningsdelegationen i Västra Götaland använt i miljötillstånd, inom det tillåtna intervall som utgörs av BAT-AEL. Länsstyrelsen anser därför i likhet med hur Miljöprövningsdelegationen beslutat i senare provningar, att det numera inte finns skäl att fortsätta fastställa ammoniakbegränsningsvillkor i nya tillståndsbeslut för fjäderfä eller gris. I stället får BAT-AEL vara ensamt begränsande för ammoniakavgång. I enskilda fall kan det dock fortfarande bli aktuellt att fastställa ett ammoniakvillkor i tillstånd om det finns särskilda skäl för det.

Av den nu aktuella ansökan framgår inte hur verksamhetens ammoniakutsläpp exakt förhåller sig till begränsningsvärdena, annat än att ”det väl underskrider det”. Länsstyrelsen konstaterar samtidigt att begränsningsvärdet i villkor 4 motsvarar ett värde mitt i intervallet

för BAT-AEL. Av sökandens senaste miljörapport (avser 2022) kan det utläsas att ammoniakutsläppet beräknats uppgå till 0,016 respektive 0,020 kg NH₃ per djurplats och år. Tillåtet intervall enligt BAT-AEL är 0,01–0,08 kg NH₃ per djurplats och år, samtidigt som begränsningsvärdet i det aktuella tillståndsvillkoret är 0,040 (40 g per djurplats och kalenderår). Miljörapporten bekräftar därmed att verksamheten klarar de gällande kraven för ammoniakutsläpp både vad gäller BAT-AEL och tillståndsvillkoret.

Villkor 12

Länsstyrelsen tillstyrker att villkor 12 får ett tillägg i enlighet med sökandens förslag och konstaterar att det överensstämmer med liknande ställningstaganden som tidigare beslutats av Miljöprövningsdelegationen, det vill säga att upp till motsvarande 10 procent av arealen kan godkännas för spridning till höstsådd spannmål under förutsättning att det sker på lerjordar.

Villkor 18

Länsstyrelsen avstår från att yttra sig angående yrkandet att villkor 18 ska hävas till förmån för ett motsvarande åtagande. Skyddszoner är en vedertagen åtgärd för att förebygga näringsläckage från åkermark till närliggande vattendrag, som Länsstyrelsen generellt förordar. Länsstyrelsen överlåter dock åt Miljöprövningsdelegationen att pröva om det ens är formellt möjligt att häva ett befintligt villkor och ersätta det med ett åtagande i ett redan beslutat tillstånd.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Enligt 24 kap. 13 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten besluta att ändra eller upphäva villkor i ett tillståndsbeslut efter ansökan av tillståndshavaren. Dock får villkoret upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Begränsningsvärde för ammoniakutsläpp (villkor 4)

Sökandens verksamhet är en industriutsläppsverksamhet och omfattas därmed av industriutsläppsförordningen (2013:250) och beslutade BAT-slutsatser. Det finns BAT-slutsatser för intensiv uppfödning av fjäderfä.¹

I BAT-slutsatserna finns ett intervall med begränsningsvärde (BAT-AEL) för ammoniakutsläpp från slaktkycklingstallar, se BAT 32 tabell 3.2. Det är möjligt med villkor som är strängare än BAT-AEL, om det

¹ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302 av den 15 februari 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris, i enlighet med Europaparlamentets och Rådets direktiv 2010/75/EU.

behövs. Emellertid framgår inte av tillståndet att villkor 4 är fastställt utifrån platsspecifika förutsättningar, utan har snarare karaktären av standardvillkor med samma syfte som nu fylls genom BAT-AEL. Mot denna bakgrund bedömer Miljöprövningsdelegationen att villkor 3 uppenbart inte längre behövs och därmed kan upphävas.

Spridning av organiska gödselmedel på hösten (villkor 12)

Miljöprövningsdelegationen delar sökandens och Länsstyrelsens uppfattning att villkor 12 kan ändras på så sätt att en begränsad spridning av organiska gödselmedel tillåts på lerjordar. Att nedbrukning ska ske inom fyra timmar efter spridning framgår emellertid redan av villkor 14 och behöver inte upprepas.

När det gäller begränsningen av hur stor areal som får tillföras stallgödsel inför sådd av höstspannmål, så bedömer Miljöprövningsdelegationen att det är lämpligt att uttrycka begränsningen i ett antal hektar i stället för i en relativ procentsiffra. Villkoret blir därmed tydligare för både verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheten när det gäller vilken areal som faktiskt är tillåten att sprida på och blir inte beroende av exempelvis tillfälliga arealinnehav. Det är också med faktisk arealuppgift som delegationen fastställt tillståndsvillkor i motsvarande ärenden tidigare. Normalt medges inte en högre areal än motsvarande 10 procent av tillgänglig spridningsareal. Jordbruksverkets gödslingsrekommendationer visar att spridning av fjäderfägödsel på våren ger bäst effekt, eftersom den bland annat innehåller en stor andel växttillgängligt kväve. Därmed blir risken för läckage mindre på våren än på hösten.

Skyddszoner utmed vattendrag (villkor 18)

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att sökanden redan i sin tillståndsansökan föreslog ett villkor att *"Intill aktuella vattendrag kommer 6 m breda skyddszoner att anläggas under 5 år"*. Villkorsförslaget får också ses som ett åtagande i verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att liknande villkor numera sällan föreskrivs i tillstånd för motsvarande anläggningar, om det inte finns särskilda skäl med hänsyn till recipientens känslighet. Några sådana skäl verkar inte finnas i detta fall utan villkoret har meddelats utifrån det faktum att sökanden haft det som ett villkorsförslag. Delegationen bedömer att syftet med skyddsåtgärden kan uppnås lika väl med åtagandet om skyddszoner och att det därför är uppenbart strängare än nödvändigt med ett särskilt villkor utöver det allmänna villkoret. Villkor 18 kan därför upphävas.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har

Anders Hjalmarsson, ordförande, och Jan Mastera, miljöszakknig, deltagit. Ärendet har beretts av Stig Karlsson, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Är ni osäker på när tiden går ut kan ni kontakta Länsstyrelsen.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets ärendebeteckning, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Miljö- och byggnadsnämnden, miljohalsa@lidkoping.se
- Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
- Christina Eliasson, Hushållningssällskapet, christina.eliasson@hushallningsallskapet.se

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Anders Hjalmarsson
- Jan Mastera
- Stig Karlsson

- Monica Lind
- Alexandra Bulat Arp
- Elisabeth Lindqvist Tärneld